

нення і розкриття кіберзлочинів; в) забезпечення належного функціонування цілодобової контактної мережі для надання невідкладної допомоги при розслідуванні кіберзлочинів; г) забезпечення взаємодії з операторами та провайдерами телекомунікацій з питань попередження кіберінцидентів кримінального характеру; д) взаємодія з компетентними органами інших країн в рамках надання міжнародно-правової допомоги у протидії кіберзлочинам тощо.

Сьогодні можна визначити наступні ключові напрями удосконалення забезпечення державної інформаційної політики в органах поліції. По-перше, необхідним є забезпечення подальшого розвитку кіберполіції як органу, який покликаний забезпечувати виконання завдань щодо протидії злочинності у сфері інформаційних технологій. Украй необхідним є вироблення механізму взаємодії даних підрозділів як з іншими підрозділами поліції, так і з іншими правоохоронними органами як України, так і зарубіжних держав. По-друге, важливим є запровадження механізму електронного урядування в органах поліції. По-третє, необхідним є розширення практики використання інформаційних технологій у службовій діяльності, в тому числі шляхом максимального використання можливостей систем «CrimeMapping», у тому числі з використанням американського досвіду функціонування системи «Compstat». По-четверте, суттєвого удосконалення потребує такий напрям роботи, як налагодження інформаційних каналів з громадськістю, зокрема щодо інформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також громадськості про діяльність органів та підрозділів поліції.

Одержано 30.10.2017

УДК 342.9

Євгеній Костянтинович ПАНІОТОВ,

аспірант Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука; заступник начальника Департаменту міжнародного поліцейського співробітництва Національної поліції України

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ІНТЕРПОЛУ ДЛЯ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Міжнародне правоохоронне співтовариство, у тому числі правоохоронці практики, науковці – розглядають Міжнародну організацію кримінальної поліції – Інтерпол як, по-перше, сві-

товий інформаційно-аналітичний центр з питань боротьби зі злочинністю, а по-друге, як практичний інструмент міжнародного поліцейського співробітництва у цій сфері.

Наряду із правовими та організаційними механізмами, що дозволяють Інтерполу багато десятиріч зберігати за собою статус чи не основного засобу міжнародного поліцейського співробітництва у правоохоронній галузі, неабияку важливість для підтримання такого реноме відіграє саме технологічна складова діяльності цієї Організації.

Основними технічними інструментами Інтерполу, завдяки яким забезпечується міжнародне співробітництво правоохоронних органів під час протидії злочинності, є його інформаційно-пошукова система I-24/7 та банки даних.

Інформаційно-пошукова система I-24/7 – це глобальна телекомунікаційна система Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол, яка побудована з урахуванням новітніх інформаційних технологій та надає якісний та конфіденційний цілодобовий безпосередній доступ до інформаційних ресурсів Генерального секретаріату Інтерполу, а також дозволяє здійснювати обмін інформацією між національними центральними бюро Інтерполу.

За період використання система I-24/7 зарекомендувала себе як ефективний інструмент міжнародного співробітництва в боротьбі зі злочинністю, у тому числі у сфері забезпечення безпеки кордонів.

У системі I-24/7 забезпечується захист інформації від несанкціонованого та неконтрольованого ознайомлення, модифікації, знищення, копіювання, поширення. Доступ до інформації надається тільки ідентифікованим та автентифікованим користувачам. У системі також здійснюється реєстрація результатів ідентифікації та автентифікації користувачів, результатів виконання користувачем операцій з обробки інформації, спроб несанкціонованих дій з інформацією, фактів надання та позбавлення користувачів права доступу до інформації та її обробки, а також результатів перевірки цілісності засобів захисту інформації.

Банки даних Генерального секретаріату Інтерполу – це система програмно-апаратних, мовних та організаційних засобів Генерального секретаріату Інтерполу, призначених для централізованого накопичення та колективного використання інформації, а також сама інформація про розшукувані, викрадені, втрачені або виявлені предмети, осіб, які перехову-

ються від правоохоронних органів, зникли безвісти або не можуть повідомити про себе ніяких відомостей тощо.

Система I-24/7 використовується правоохоронними органами України з 2003 року. Упродовж 2003-2006 років робочі станції системи були встановлені в Робочому апараті Укрбюро Інтерполу і його територіальних підрозділах. Крім того, поетапно робочі станції мережі I-24/7 встановлювались в окремих структурних підрозділах центрального апарату МВС і в інших правоохоронних органах, наприклад в підрозділах ДАІ, пізніше – міграційної служби тощо. Однак, оскільки технологія підключення через окремі робочі станції є достатньо коштовною, значного розширення мережі доступу до банків даних Інтерполу в Україні тривалий час не відбувалось.

У 2015 році в Україні була впроваджена технологія підключення до комунікаційної системи Інтерполу FIND (Fixed INTERPOL Network Database – фіксована мережна бази даних Інтерполу), що передбачає інтеграцію комунікаційної мережі Інтерполу з комунікаційними системами національних правоохоронних органів. Уперше в Україні цю технологію було застосовано для підключення до банків даних Інтерполу Державної прикордонної служби України. Так, унаслідок запровадження в Україні обов'язкових перевірок за банками даних Інтерполу осіб, які перетинають державний кордон, стало можливим виявляти осіб, які переховуються від кримінального переслідування та оголошені в міжнародний розшук каналами Інтерполу. Згідно із наявною статистикою, у 2012 році на території України було встановлено 57 осіб, які значились в міжнародному розшуку згідно з банками даних Інтерполу, у 2013 – 40 осіб, у 2014 – 44 особи. Але внаслідок впровадження новітніх технологій Інтерполу, вже у 2015 році кількість таких осіб встановлених в Україні сягнула – 131, а у 2016 – 312 осіб – тобто збільшення порівняно з 2012-2014 роками в шість разів. Згідно останніх статистичних даних Департаменту міжнародного поліцейського співробітництва за 9 місяців 2017 року, в Україні було встановлено місцезнаходження вже 366 осіб, розшукуваних за вчинення злочинів іноземними правоохоронними органами на міжнародному рівні.

Слід також відзначити, що у даний час Національною поліцією України за підтримки Консультативної місії Європейського Союзу в Україні реалізовується проект міжнародної технічної допомоги в рамках якого здійснюється розроблення програмного забезпечення та закупівля обладнання, що дозво-

лить вже у поточному 2017 році впровадити технологію FIND в Національній поліції і надавати доступ до комунікаційної системи Інтерполу всім підрозділам поліції, що мають потребу використовувати банки даних Інтерполу у повсякденній роботі.

У зв'язку із цим відзначаємо неабияку актуальність питання щодо навчання поліцейських-практиків роботі з інформаційними ресурсами Інтерполу, що у свою чергу, на наш погляд, вимагає уваги і з боку навчальних закладів, які здійснюють підготовку відповідних фахівців.

Одержано 31.10.2017

УДК 343.9 : 004 : 343.3/7

Олександр Сергійович ПИРОЖЕНКО,

кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри соціально-економічних дисциплін Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, адвокат

ДО ПИТАННЯ ПРО НАПЯМИ ПРОТИДІЇ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ

На сучасному етапі розвитку людської цивілізації інформаційна сфера є системоутворюючим фактором життя суспільства, безпосереднім чинником економічного зростання. Розвиток інформаційних та телекомунікаційних технологій сприяє розширенню можливостей управління різними процесами, що впливає на забезпечення соціально-економічної стабільності й обороноздатності країни.

Комплексне і широкомасштабне використання персональних комп'ютерів, інформаційно-обчислювальних мереж і комп'ютеризованих комунікаційних систем призвело до появи нового стратегічно важливого ресурсу, що потребує всебічної охорони, – інформації. У зв'язку з цим інформаційна безпека є однією зі складових національної безпеки держави.

Одним із негативних наслідків науково-технічного прогресу безумовно стало виникнення нових видів суспільно небезпечних діянь – «кіберзлочинів», які проявляються у багатьох сферах життєдіяльності людини (від викрадення коштів з банківського рахунку потерпілого до отримання контролю над транспортним засобом чи повітряним судном).

У науковій юридичній літературі справедливо відмічається, що основною проблемою боротьби зі злочинністю в мережі Інтернет є транснаціональність самої мережі і відсутність механізмів контролю. Відтак, світова спільнота перебуває у пос-